

recensies

De fanate treurnis van een gemankeerde clown

THEATER

Iets van troost
Toneelgroep Maastricht

★★★★

Zijn clownspak is zijn huid. Hij trekt geen kleren aan, hij trekt zichzelf aan. Wie niet ziet, dat zijn vak een ZIJN is en niet een baantje, begrijpt niet waar het om gaat. Dat onbegrip móet hij te lijf gaan.

Die 'hij' is Barry – "niet Bassie!" – clown op aanvraag, die zijn uitkering subsidie noemt. Die zijn moeder, bij wie hij (nog steeds) inwoont, als dienstster en lastpost ziet. Die de aangezegde verplichting tot het accepteren van passende arbeid de mond wil snoeren. Die een sporadisch optreden op kinderfeestjes er bij humorloze rijke ouders als vorm van troost wil inpeperen.

'Iets van troost' is een gevoelig portret van een onbegrepen kunstenaar, die ongewild volledig doorslaat. Barry radicaliseert, zou je kunnen zeggen. Maar voordat de desastreuze gevolgen zichtbaar worden, is het mededogen bij het publiek al ingedaald.

Dat is het knappe van de tekst, dat die je in de tragikomische fantasie van een ooit groots te beëindigen succesvol leven laat meegaan, en er tegelijk de treurnis van een gemankeerde clown doorheen laat zinderen. Zodat eerst nogal potsierlijk geredekavel bijna ongemerkt steeds ongemakkelijkere proporties kan aannemen.

Dankzij het mooi gedoseerde spel van Hans van Leipsig voel je hoe een vurig bevochten eigen gelijk in blind fanatisme kan ontaarden

Mede dankzij het onopgesmukte, mooi gedoseerde spel van Hans van Leipsig voel je hoe een vurig bevochten eigen gelijk kan ontaarden in blind fanatisme. Jammer is dat het enge daarvan benadrukt wordt in verre van fijngevoelige vergelijkingen met nazimisdaden. Dat Barry zichzelf graag optrekt aan een heroïsche uitspraak van bijvoorbeeld Mussolini zegt al meer dan genoeg over zijn groothedswaan.

Jibbe Willems heeft 'Iets van troost' geschreven als monoloog. Regisseur Michel Sluysmans heeft die bewerkt tot een tekst voor twee acteurs. Dat is dramatisch effectief in een summiere dialoog met de moeder of een medewerkster van het arbeidsbureau. Rondtuit storend en volstrekt overbodig echter is dat hij Mieneke Bakker opeens een song laat zingen en een moraliserend betoog houden. Dat laatste overigens in de vrij banale (en zelfs eerder – ik meen door een cabaretier – opgevoerde) scène van het ontsprende kinderfeestje.

Minpuntjes in een verder prettig ingetogen geënsceeneerde voorstelling. In een al even raak en sober toneelbeeld van Catharina Scholten: op de diagonaal tussen twee houten tafeltjes één grote rode ballon aan een touwtje.

HANNY ALKEMA

Tot en met 10-1-2016. Info: www.toneelgroep-maastricht.nl